

Gecombineerd
Jaarverslag VTH 2022 & 2023
Uitvoeringsprogramma VTH 2024

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2022-2023, kortweg VTH jaarverslag 2022-2023 en het Uitvoeringsprogramma VTH 2024, dit jaar samengevoegd in één document.

In een VTH jaarverslag wordt weergave gedaan van de inzet die het waterschap gedaan heeft op aanvragen om toestemming voor activiteiten die onder een vergunningplicht of een melding vallen. En er wordt via toezicht in beeld gebracht hoe de naleving op afgegeven vergunningen of algemene wettelijke verbodsbepalingen is. In voorkomende gevallen leidt dat tot handhaving, wat inhoudt dat er door het waterschap opgetreden wordt.

Het waterschap doet dit op grond van haar wettelijke bevoegdheid. Die wettelijke bevoegdheid vraagt controle daarop. Die is op grond van de wet neergelegd bij de provincie. Om te kunnen toetsen wordt jaarlijks een VTH Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin voor toezicht een planning wordt opgenomen hoeveel inzet nodig zal zijn. Voor vergunningverlening wordt een aanname gedaan door in te schatten hoeveel aanvragen gedaan zullen worden. Toezicht bepaalt op basis van de opgestelde risicoanalyse en hieruit volgende meerjarenplanning, per jaar de prioritering en aandachtsgebieden.

Het VTH jaarverslag 2022 / 2023 is een samenvatting over twee jaren. In afstemming met de provincie is het oude patroon, waarbij het jaarverslag van het vorige jaar vastgesteld werd, terwijl het uitvoeringsprogramma voor het lopende jaar al was vastgesteld, doorbroken. Gevolg is dat -in casu- het Uitvoeringsprogramma VTH 2024 gebaseerd is op de resultaten als weergegeven in het Jaarverslag VTH 2023. Om dat mogelijk te maken is het jaarverslag 2022 niet separaat aan u voorgelegd, maar is dit samengevoegd met 2023. Tegelijk met de vaststelling van het jaarverslag, leggen wij het Uitvoeringsprogramma VTH 2024 voor. Hiermee maken we een kortelijns bestuurlijke invloed mogelijk.

In het voorliggende document is allereerst het gecombineerd Jaarverslag VTH 2022/2023 en aansluitend het Uitvoeringsprogramma VTH 2024 opgenomen.

De eerste pagina's in het jaarverslag geven een cijfermatige weergave van de uitgevoerde werkzaamheden, waaronder het aantal verleende beschikkingen en het aantal uitgevoerde controlebezoeken. Ook is een verdeling van de inzet per waterschaps-thema, een overzicht van handhavend optreden en besteding van financiële middelen opgenomen.

Na het cijfermatig overzicht volgt een tekstuele toelichting op de cijfers, alsmede een beschrijving van enkele projecten en aandachtspunten. Het jaarverslag wordt afgesloten met enkele aanbevelingen voor 2024.

Aansluitend volgt het Uitvoeringsprogramma VTH 2024. Dit onderdeel heeft een gelijksoortige opbouw die start met een cijfermatig overzicht van de geplande werkzaamheden, in te zetten instrumenten en een begroting van financiële middelen. Daarna volgt de tekstuele toelichting op de cijfers en een beschrijving van enkele actuele ontwikkelingen en geplande projecten.

Vergunningverlening

Bij vergunningverlening is een kleine afname te zien in het aantal toestemmingen dat is verleend volgens het Uitvoeringsprogramma VTH 2022. Conform (indicatieve) planning zouden er 1400 zaken afgehandeld worden in het jaar 2022. Dit zijn uiteindelijk 1334 zaken geworden. In 2023 zien we een toename. 1565 zaken zijn afgehandeld. Deze toename is veroorzaakt door extra vragen naar een ontheffing van het Besluit lozen afvalwater huishoudens (afgekort: Blah).

De belangrijkste ontwikkelingen in 2022 die veel inzet van vergunningverlening heeft gevraagd zijn diverse wind- en zonneparken, dijkversterkingsprojecten en infrastructurele en stedelijke ontwikkelingen en de energietransitie. De belangrijkste ontwikkeling voor 2023 was de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet, zoals: een nieuwe Waterschapsverordening, Legesverordening en Onderhoudsverordening. De omzetting van de Waterschapsverordening naar juridische- en toepasbare regels en het aansluiten op de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). En is er veel getraind en geoefend en daar gaan we daar in 2024 verder mee.

Toezicht en handhaving

Na enkele jaren werken met de landelijk ingestelde maatregelen om verspreiding van Corona te voorkomen, zijn in 2022 de werkzaamheden genormaliseerd en weer volgens jaarplanning uitgevoerd. Uitzondering blijft de invloed van beperkingen tot het bezoeken van enkele bedrijfstakken door de gevolgen van vogelgriep.

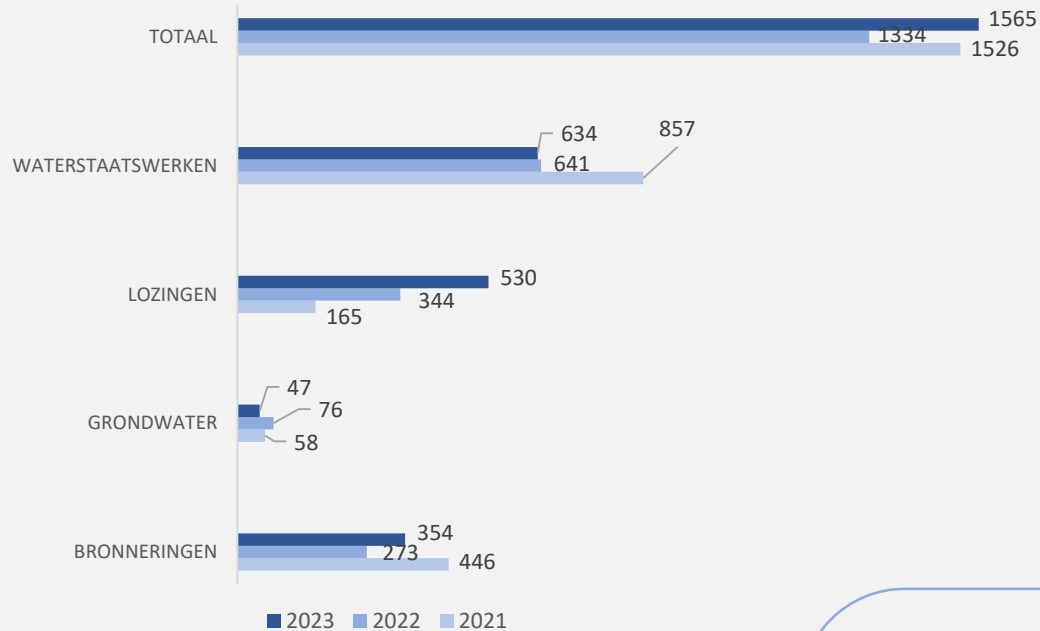
Naast het regulier geplande toezicht conform de planning is, ingezet op vasthouden van het tijdens corona versterkte accent op surveillance. Hoewel moeilijk meetbaar, gaat van grotere zichtbaarheid een preventieve werking uit. Tegelijkertijd constateren we meer, maar is er ook meer gelegenheid tot contact in het veld. In 2022 heeft de drone een voorzichtige intrede gedaan. Het toezicht op grondwateronttrekkingen bij de aanleg van windparken heeft veel aandacht gevergd. Daarnaast is in samenwerking met provincie en omgevingsdienst een start gemaakt met een plan van aanpak tot het beëindigen van de te diepe bronnen in zuidelijk Flevoland. Er zijn voorbereidingen hoe in navolging op een plan van aanpak het toezicht op zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) kan gaan plaatsvinden. De komst van de Omgevingswet en de invloed daarvan op het handhavingsbeleid vergen voortdurend aandacht. Daarnaast lag de focus op verdere ontwikkeling van het digitaal werken, waaronder het inrichten van OneGov voor het registreren van calamiteiten.

In september 2022 is besloten de formatie op het VTH domein te versterken met oog op toename van grootschalige infrastructurele projecten en de energietransitie. Met toetreding van 4 nieuwe medewerkers bij toezicht en handhaving midden 2023 kwam de teamcapaciteit weer in lijn met de VTH kwaliteitscriteria.

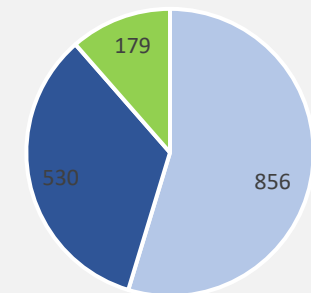
Gecombineerd Jaarverslag VTH 2022 & 2023

WATERPROCEDURES

Toestemmingen per categorie

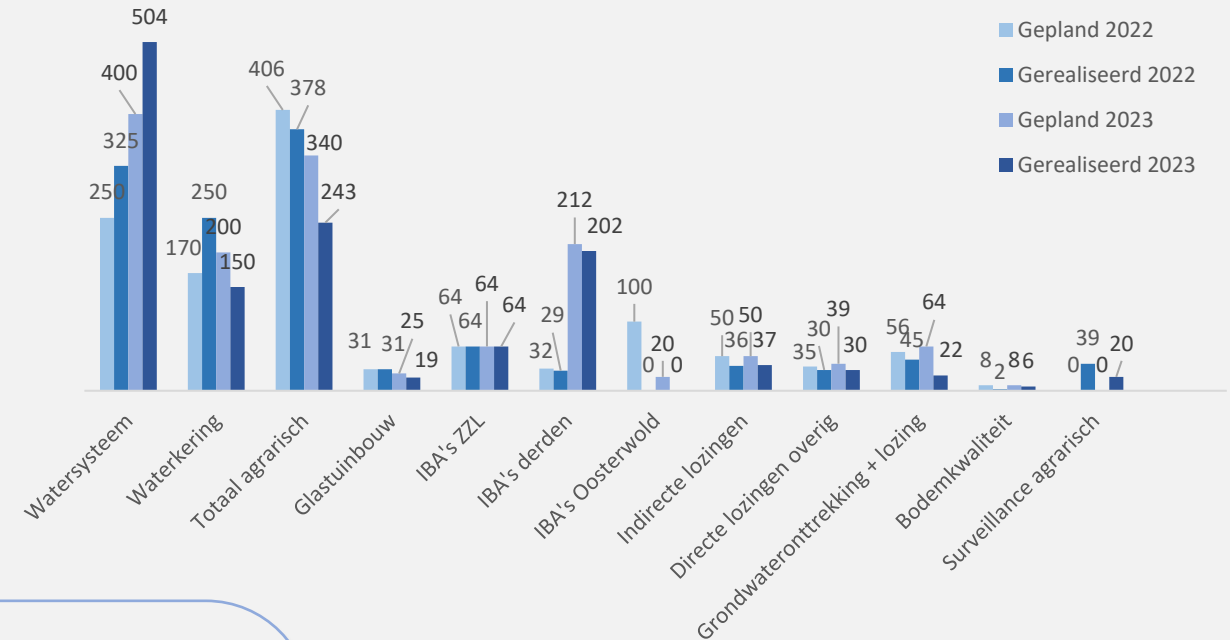
Aantal toestemmingen per thema 2023

Voldoende Schoon Veilig

WATERTOEZICHT

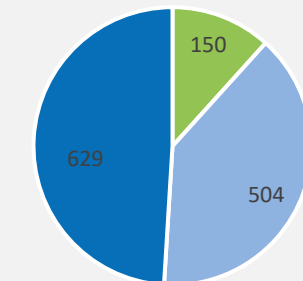
Aantal controles

Projecten en highlights

- Voorbereiden op de Omgevingswet
- Waterschapsverordening omgezet in toepasbare regels en digitaal ontsloten
- Doorontwikkelen Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
- Meer surveillance
- Registratie en afhandeling milieu incidenten

Aantal controles per thema 2023

Veilig Voldoende Schoon

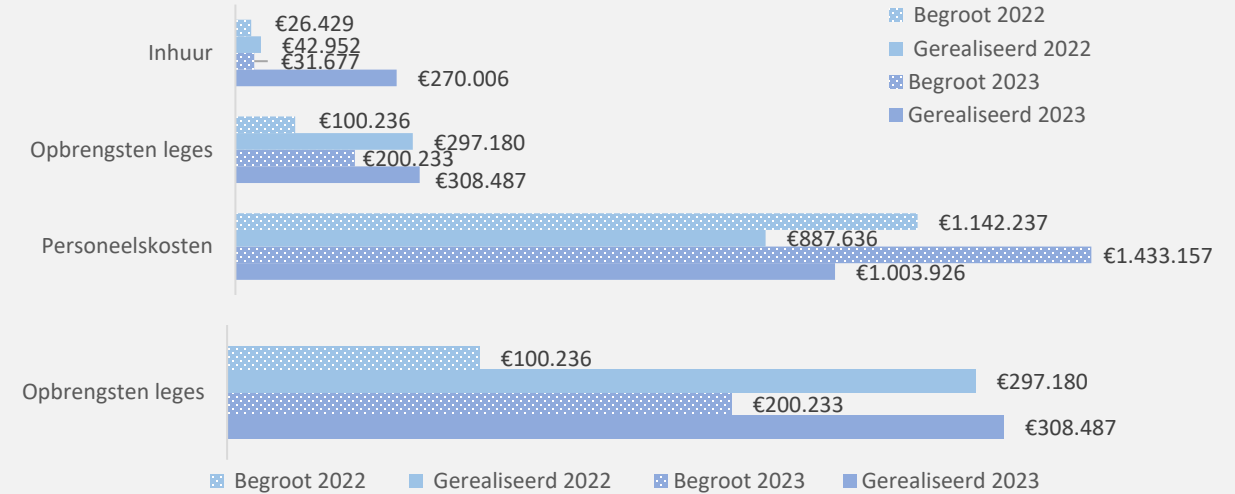
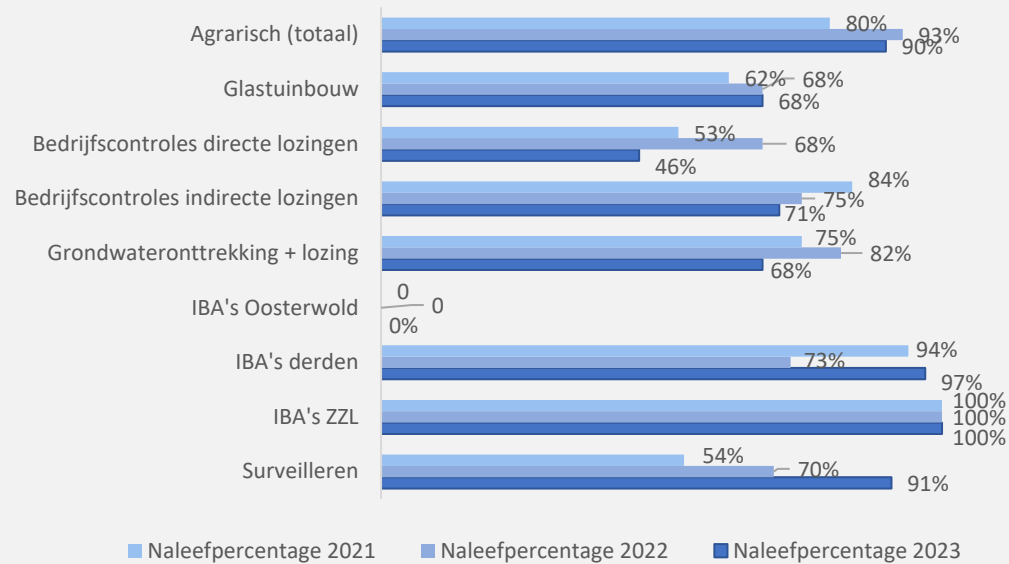
Jaarverslag VTH

WATERTOEZICHT

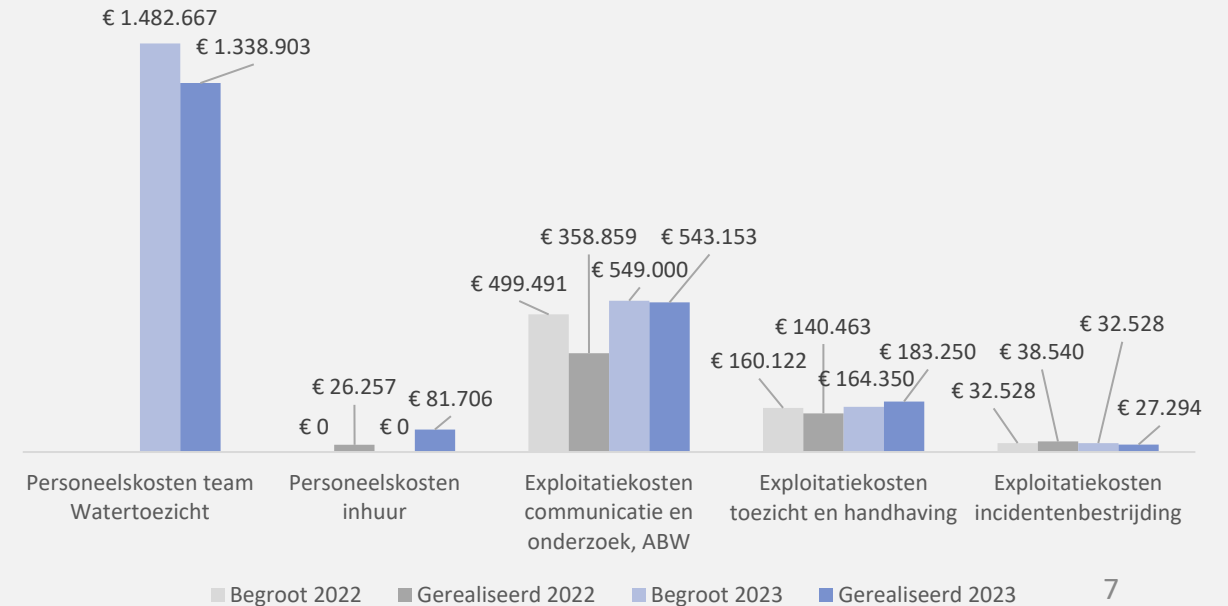
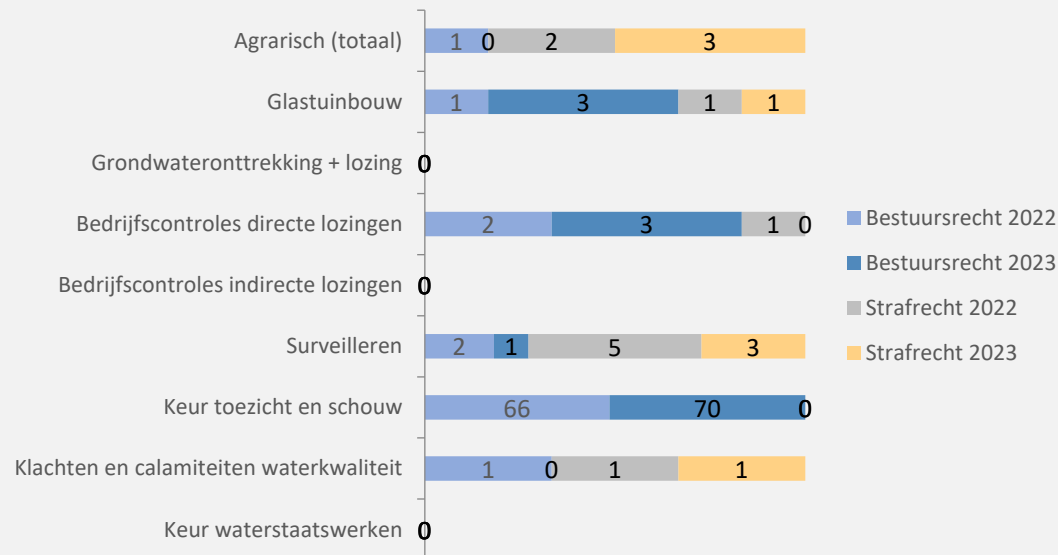
Middelen team Waterprocedures

Middelen team Watertoezicht

Trend naleefpercentage

Handhavend optreden

Toelichtende tekst bij tabellen en grafieken Vergunningverlening

Op de volgende pagina's wordt in tekst een toelichting gegeven op de cijfers en tabellen op pagina 6 en 7

Toestemmingen per categorie

Voor lozingen:

Het aantal ontheffingen op grond van het Besluit lozen afvalwater huishoudens (hierna Blah) is meer dan gepland. Dit is het resultaat van een gericht project bij toezicht en handhaving. Hierdoor zijn meer aanvragen binnengekomen dan gebruikelijk is. De lozingen die gereguleerd zijn op basis van het Activiteitenbesluit (nieuwe bedrijven en activiteiten) en het Besluit lozen buiten inrichting (tijdelijke grondwater lozingen) bleven achter bij de prognose. Een duidelijke oorzaak daarvan is niet aan te wijzen.

Highlights:

- Ruim een kwart van het totaal aantal toestemmingen heeft betrekking op de ontheffing van het Blah.
- Voor de tijdelijke rioolwaterzuivering (RWZI) van Almere Oosterveld is in samenwerking met de aanvrager een maatwerkbeschikking afgegeven met betere bescherming van het milieu door scherpere lozingsnormen toe te passen.
- De invoering van de Omgevingswet en de omzetting van de Waterschapsverordening naar juridische- en toepasbare regels en ontsluiting op het DSO heeft de nodige extra tijd en inzet gekost. We kijken terug op een goed verlopen overgang.

Voor waterstaatswerken:

Het totaal aantal meldingen en vergunningaanvragen in 2023 ligt iets lager dan in 2022. Dit heeft mogelijk te maken met de verstoorde arbeidsmarkt en het niet voorradig zijn van bouwmaterialen.

Het in 2023 aantal afgehandelde vergunningen en meldingen ligt iets hoger dan verwacht. Er is eind 2022 op basis van de markt een lagere inschatting gemaakt (vanwege de voortdurende stikstofcrisis, arbeidsmarkt en bouwmaterialen) voor het aantal meldingen en aanvragen. Deze prognose is niet helemaal uitgekomen.

Highlights:

- Het totaal aantal aanvragen is gedaald ten opzichte van 2021 en 2022, maar er is een duidelijke stijging van het aantal meldingen te zien. De meeste vergunningaanvragen hebben te maken met kabels en leidingen, daarna komen dammen en duikers. Dit heeft te maken met de energietransitie en andere ruimtelijke projecten.
- Een watervergunning eigen dienst is verleend voor een proef met golfoverslag op een primaire kering. Deze proef maakte onderdeel uit van een samenwerkings- en innovatieproject in het kader van het hoogwaterbeschermingsprogramma. Inzichten en resultaten dienen als voorbeeld voor de waterschapssector.
- Ook hier geldt dat de invoering van de Omgevingswet, Waterschapsverordening en ontsluiting op het DSO de nodige extra tijd en inzet heeft gekost.

Voor grondwater:

Permanente grondwateronttrekkingen

Het aantal meldingen gerealiseerd voor de permanente grondwateronttrekkingen ligt vrijwel gelijk aan het aantal permanente grondwateronttrekkingen dat is ingeschat. Het aantal vergunningen ligt iets hoger dan ingeschat. Dit komt waarschijnlijk door de toenemende droogte en de aanleg van noodvoorzieningen (brandputten). Hierdoor worden meer grotere bronnen (> 60 m³/uur) aangevraagd.

Tijdelijke grondwateronttrekkingen en -lozingen

Het aantal meldingen gerealiseerd voor de tijdelijke grondwateronttrekkingen en -lozingen ligt lager dan het aantal geplande tijdelijke grondwateronttrekkingen en -lozingen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met externe factoren zoals de stikstofcrisis en het duurder worden van de bouwmaterialen waardoor projecten uitgesteld of afgeblazen worden.

Highlights:

- Meer vergunningen voor grondwateronttrekkingen, waarschijnlijk vanwege de droogte.
- Voor de eerste stappen van het bouwrijp maken van het achter de dijk gelegen nieuw te ontwikkelen gebied 'Port of Urk', kon een watervergunning voor de grondwateronttrekking worden afgegeven.
- En ook hier de extra tijd en inzet voor de invoering van de Omgevingswet, Waterschapsverordening en ontsluiting op het DSO.

Aantal controles

Ten aanzien van watersysteem, zijn in 2022 en 2023 meer controles uitgevoerd dan gepland. Dit komt doordat er meer meldingen en vergunningaanvragen zijn ontvangen dan verwacht.

Ten aanzien van waterkeringen zijn minder vergunningen gecontroleerd dan was gepland. Dit komt omdat er minder vergunningaanvragen zijn ontvangen dan is voorzien. Enkele grootschalige projecten, zoals MSNF, GOBS, Roggebot en Almere Duin maken dat er wel veel toezicht is gehouden ten aanzien van de waterkeringen.

Het aantal uitgevoerde controlebezoeken in de agrarische sector is lager dan gepland. Dit komt o.a. door de uitbraak van vogelgriep, waardoor controles bij pluimveehouderijen niet uitgevoerd konden worden. Ook is in 2023 een nieuwe agrarisch toezichthouder gestart waar een opleidings-/inwerkperiode aan gekoppeld is.

Op het gebied van grondwater zijn minder controles uitgevoerd dan vooraf gepland. De reden hiervoor is dat enkele grote projecten in uitvoering waren, die gedurende het jaar veelvuldig zijn bezocht. Ook hebben enkele complexe zaken gespeeld als het leggen van mantelbuizen en stroomkabels onder de Noordermeerdijk en een bronnering in een woonwijk, gelegen in een zettingsgevoelig gebied.

Ten aanzien van surveillances agrarisch en glastuinbouw wordt niet gepland op aantallen, maar op te besteden uren. Dit omdat surveillance-controles zich gezien hun aard niet laten plannen.

In 2021 is door gemeente Almere gestart met een tweejarig verbetertraject voor Oosterwold, waardoor het toezicht-en handhavingstraject tijdelijk is opgeschort. De gemeente heeft midden 2022 besloten het gebied gefaseerd te gaan rioleren. In 2023 is een eerste start gemaakt met het saneren van de eerste IBA's en de aanleg van gemeentelijke riolering.

Het aantal controles IBA's derden is in 2023 aanzienlijk hoger dan andere jaren. Dit komt door een projectmatige aanpak op controle van septictanks. Huishoudelijk afvalwater afkomstig van percelen die niet gerioleerd zijn, mag alleen worden geloosd via een septic tank met een inhoud van minimaal 6 m³ is danwel via een IBA systeem. Er kan ontheffing van deze verplichting worden verleend voor bestaande situaties die hieraan niet voldoen. Binnen dit project hebben alle toezichthouders in 21 dagen 280 locaties in de Noordoostpolder bezocht, gecontroleerd en wanneer nodig de bewoner begeleid met het indienen van een aanvraag voor ontheffing van de bestaande situatie. In afstemming met vergunningverlening zijn de ontheffingen vervolgens verwerkt en verleend. Respons op deze actie was groot en werd zeer gewaardeerd, temeer veel bewoners niet goed op de hoogte bleken te zijn van de wetgeving en werking omtrent hun lozingen.

Toezicht op de afvalwaterzuiveringen is conform planning uitgevoerd. Periodiek vindt ook afstemming plaats met de procestechnologen over o.a. ontwikkelingen ten aanzien van de zuiveringen, lopende zaken en eventuele incidenten. Daarnaast wordt deelgenomen aan het project wederzijds toezicht afvalwaterzuiveringen, waarbij diverse waterschappen en Rijkswaterstaat elkaar controleren.

Naleefgedrag

Het naleefgedrag is een weergave van de “spontane” naleving van de wet- en regelgeving en wordt weergegeven in het percentage controlebezoeken dat voldoet bij de eerste controle.

Het naleefgedrag van de sector agrarisch bedroeg in 93% in 2022 en 90% in 2023 waarmee het licht is gedaald ten van vorig jaar, maar in lijn blijft met het meerjarig gemiddelde.

In de sector directe lozingen is het naleefgedrag gestegen van 53% in 2021 naar 68% in 2022.

In 2023 bedroeg het naleefgedrag 46%. Een deel hiervan is mogelijk te wijten aan het feit dat door de uitbreiding van het team een inhaalslag is gemaakt van controlebezoeken bij bedrijven die de laatste tijd minder frequent bezocht zijn.

Het naleefgedrag in de sector grondwater bedroeg 68% in 2023 ten opzichte van 82% in 2022. Gemiddeld over de laatste 5 jaar is het naleefgedrag 71%, waarmee 2022 een positieve uitschieter was.

Ten aanzien van het naleefgedrag bij surveillance in de agrarische sector is het naleefpercentage weergegeven van controles tijdens de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen.

Daarnaast zijn nog diverse andere constatering bij surveillance gedaan, zoals lozingen uit opslag van mest en compost. Het geeft echter geen goed beeld als deze bezoeken worden meegewogen in het naleefpercentage. Dit omdat een gerichte controle in deze gevallen alleen wordt uitgevoerd na een constatering (of vermoeden van) een overtreding.

Om dezelfde reden wordt ook geen naleefpercentage gepresenteerd voor surveillance in de glastuinbouwsector.

Handhavend optreden

In de tabel is ten aanzien van bestuursrechtelijk optreden het aantal keren weergegeven waarbij een definitieve last onder dwangsom is opgelegd, ofwel (spoed)bestuursdwang is toegepast.

In 2022 en 2023 is zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk iets vaker opgetreden dan vorige jaren. Bij de schouw wordt verreweg het meest bestuursrechtelijk opgetreden. Het betrof 73 gevallen in 2022 en 77 in 2023. Strafrechtelijk optreden vond met name plaats in de agrarische sector. Daarnaast is er 1 keer strafrechtelijk opgetreden na een calamiteit m.b.t. de waterkwaliteit.

Incidenten

Voor de afwikkeling van incidenten is een wachtdienst actief waarbij medewerkers 24/7 bereikbaar zijn. Dit jaar zijn 140 meldingen met betrekking tot (een afwijkende) waterkwaliteit bij het waterschap binnengekomen en afgehandeld door team Watertoezicht. Enkele voorbeelden van afgehandelde incidenten zijn auto's te water, brand met vrijkomend (verontreinigd) bluswater, drugsafval en vissterfte.

Toelichtende tekst bij tabellen en grafieken

Middelen vergunningverlening

Team Waterprocedures, inclusief inhuur bestaat op dit moment uit 16 medewerkers. Er zijn in 2022 en 2023 een aantal mutaties geweest waarbij het aantal FTE overeenkomt met ongeveer 13 medewerkers dat daadwerkelijk is ingezet voor de diensten, processen en projecten bij het team Waterprocedures.

Bij diensten van team Waterprocedures gaat de inzet;

1. Enerzijds over de weging van het waterbelang (voorheen: watertoets). Hiermee wordt het waterbelang geborgd aan de voorkant van de processen in ruimtelijke plannen.
2. En anderzijds over de advies- en instemmingsverzoeken van het bevoegd gezag. Denk aan lozingen van grondwater op de hemelwaterriolering, waarbij het waterschap advies uitbrengt met betrekking tot de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater aan het bevoegd gezag met betrekking tot de riolering. En de dienst afhandeling van meldingen en vergunningaanvragen.

In het licht van de overgang naar de Omgevingswet is ervoor gekozen in het jaarverslag van 2023 de verdeling van afgehandelde diensten door medewerkers anders weer te geven, in plaats van op uren. Ook medewerkers weging waterbelang zijn hierin meegenomen. Dit wijkt af van de weergave in 2022.

De geplande inzet van de beschikbare middelen voor vergunningverlening komt redelijk overeen met de daadwerkelijk besteding. In 2022 is er uitbreiding van de formatie begroot, door krapte op de arbeidsmarkt is dit niet volledig gerealiseerd.

In 2023 zijn gedurende het 2e en 3e kwartaal nieuwe medewerkers ingestroomd en daardoor is de realisatie lager.

De toename van het aantal grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in Flevoland heeft extra capaciteit van de vergunningverlening in de voorkantsturing (vooroverleggen) met initiatiefnemers gevraagd.

De opbrengsten van de retributies (legeskosten voor watervergunningen) voor de waterkeringen en watersystemen zijn hoger uitgevallen dan begroot. Deze hogere opbrengsten zijn het gevolg van een toename van het aantal (complexere) aanvragen om een watervergunning, veelal voortkomend uit grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen en energietransitie.

Middelen toezicht en handhaving

De personeelskosten zijn per 2023 op team-niveau weergegeven. Dit is inclusief administratieve ondersteuning, teammanager en de heffingstechnologen. De personeelskosten voor het voorgaande jaar (2022) zijn niet beschikbaar bij de financiële administratie. In 2022 en eerder zijn personeelskosten alleen beschikbaar als totaal voor de afdeling Waterbeheer.

Het bestede bedrag in 2023 is ca. €140.000 lager dan begroot. Dit vloeit voort uit het feit dat vacatures voor de uitbreiding van het team pas midden 2023 zijn opgevuld. Het capaciteitstekort is voor het eerste half jaar deels opgevangen door inhuur.

Het budget voor exploitatie van communicatie en onderzoek ABW is in 2022 niet volledig besteed. Eind 2022 is opdracht gegeven voor een groot project “Van afvoergreppels naar infiltratiegreppels”. De intentie was de eerste factuur in 2022 te voldoen, maar dit bleek niet mogelijk. Dit betrof een bedrag van €75.000,-. Daarnaast is een reservering voor een financiële bijdrage (totaal van €45.000,-) vanuit het waterschap aan initiatiefnemers voor de aanleg van akkerranden langs oppervlaktewater niet noodzakelijk gebleken. Er was voldoende subsidie beschikbaar.

Vanwege de stikstofcrisis is het niet gelukt om voldoende deelnemers samen te brengen voor het gebiedsgerichte project “Pilot Stikstofbenutting Roerdomptocht”. Hierdoor is een gereserveerd budget van €20.000,- niet benut.

In 2023 is het budget voor ABW nagenoeg volledig benut.

De exploitatiekosten incidentenbestrijding waren in 2022 18% hoger dan begroot. In 2023 vielen de kosten circa 16% lager uit dan begroot.

Vorbereiden op de Omgevingswet

Eind 2022 was vergunningverlening voldoende voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Vanwege het niet optimaal functioneren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) lag het plan klaar om klanten toch te kunnen begeleiden bij het indienen van een vergunningaanvraag (voorkantsturing). De perikelen rond de Omgevingswet kosten tijd en energie. Het wederom uitstellen van de wet gaf ruimte om verdere testen uit te voeren in het DSO en in de samenwerkingsfunctionaliteit van het DSO.

Inwerkingtreding Omgevingswet 1 januari 2024

Alle voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet zijn in 2023 afgerond. Dit betekent dat iedereen vanaf 1 januari 2024 bij het waterschap terecht kan om te bespreken wat de mogelijkheden zijn voor aanpassingen in de omgeving.

We hebben veel zaken goed voor elkaar zoals: aansluiting op het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet), een nieuwe Waterschapsverordening, Legesverordening en Onderhoudsverordening. Er is in 2023 veel getraind en geoefend en we zetten dit voort in 2024. Via een speciale informatiemarkt in december konden organisatie en bestuur vragen stellen en op deze manier kennis opdoen.

Waterschapsverordening omgezet in juridische- en toepasbare regels

Met de komst van de Omgevingswet maakt de Keur plaats voor de Waterschapsverordening. In de vastgestelde Waterschapsverordening staan onze regionale regels als het gaat om lozingen, grondwater, wateren en dijken. Hiermee bepalen we of voor een activiteit wel of geen vergunning nodig is. Ook de beschermingszones van de waterstaatswerken binnen ons beheergebied zijn onderdeel geworden van de Waterschapsverordening.

Conform de Omgevingswet en de Waterschapswet leggen we de normatieve waarden (ligging, vorm, afmeting en constructie) van de waterstaatswerken binnen ons beheergebied en de partij die verantwoordelijk is voor het gewoon en buitengewoon onderhoud aan de waterstaatswerken nog wel vast in onze Legger. Eind 2022 startten we met het proces om de Legger op orde te krijgen en te houden. Het doel is dit project medio 2024 af te ronden.

Waterschapsverordening digitaal ontsloten

Om de Waterschapsverordening digitaal te ontsluiten voor burgers en bedrijven zijn de juridische regels uit de Waterschapsverordening omgezet in toepasbare regels. Hierdoor kan via een vragenboomstructuur worden bepaald of een initiatiefnemer een vergunning moet aanvragen, een melding moet indienen of alleen informatie hoeft te verstrekken over de voorgenomen activiteit. De toepasbare regels zijn te vinden in de vergunningencheck van het Omgevingsloket.

Goede dienstverlening VTH behouden

Doelstelling is om 1x per twee jaar het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uit te voeren voor vergunningverlening en voor toezicht en handhaving. De resultaten van het onderzoek zijn input om de (digitale) dienstverlening vanuit VTH te (blijven) verbeteren (visie dienstverlening ZZL).

De resultaten en aanbevelingen uit het KTO zijn in 2022 geïmplementeerd.

In de tweede helft van 2024 zal, na de invoering van de Omgevingswet, het KTO onderzoek voor VTH opnieuw worden uitgevoerd.

Registratie en afhandeling milieu incidenten

Binnen de afdeling Waterbeheer is gestart met het uitwerken van een nieuw proces voor het registreren van meldingen van inwoners ten aanzien van waterkwaliteit en waterkwantiteit. Dit proces wordt ingericht in het nieuwe zaaksysteem Onegov en omvat ook een app die medewerkers in het veld kunnen raadplegen op een mobiel device.

Meer surveillance in glastuinbouwgebieden

In 2022 en 2023 is meer gesurveilleerd in glastuinbouwgebieden. Hierbij zijn diverse lozingen aangetroffen waarna nader onderzoek op het bedrijf heeft plaatsgevonden. Indien het bleek te gaan om een niet toegelaten lozing, is handhavend opgetreden en de lozing beëindigd.

Daarnaast zijn specifiek in seizoensgebonden perioden gelijksoortige lozingen geconstateerd bij verschillende bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn lozing van percolaat in oppervlaktewater tijdens het wisselen van de teelt van een glastuinbouwbedrijf en lozing van wit water na het krijten en reinigen van het kasdek. De komende jaren zal gedurende deze perioden extra gesurveilleerd worden.

Toezicht op permanente onttrekkingen

Een deel van het bedrijvenbestand van locaties met permanente grondwateronttrekkingen is in 2022 geactualiseerd en gecontroleerd. In 2023 is dit verder voortgezet.

Daarnaast heeft de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek in 2022 in samenwerking met ons waterschap en de provincie, een start gemaakt met de definitieve beëindiging van te diepe grondwateronttrekkingen in Zuidelijk Flevoland. De voorgenomen beëindiging is in 2009 reeds aangekondigd en dient ter bescherming van de kwaliteit van zoetwatervoorraad.

Er zijn voorbereidingen en inventarisaties uitgevoerd. Een vervolg vindt plaats in 2023 en 2024.

Indicatoren

KPI's tijdig verlenen, in gebreke stelling en bezwaren beroep

Het percentage tijdig beslissen lag in 2022 op 90%. In 2023 is het percentage uitgekomen op 88%. De oorzaak ligt deels aan extra inzet die nodig was voor de daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet, het vertrek van medewerkers en de instroom van nieuwe medewerkers en een teammanager. In 2022 en 2023 zijn geen in gebreke stelling tegen het niet tijdig beslissen op een aanvraag ingediend.

In 2022 en 2023 zijn geen zienswijzen op ontwerp besluiten ingediend. Er is in 2023 één bezwaarschrift op een watervergunning ingediend. De doelstelling van minder dan 1% van het aantal afgegeven toestemming is ruimschots gehaald.

Klachten

In 2023 zijn er geen klachten ingediend bij Waterschap Zuiderzeeland over dienstverlening en optreden van de medewerkers werkzaam binnen het VTH-domein.

Aanbevelingen voor 2024

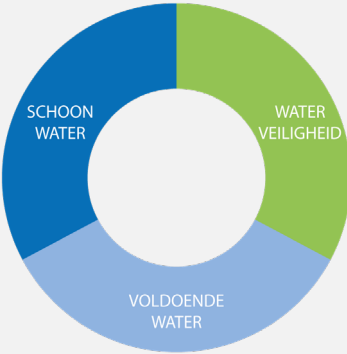
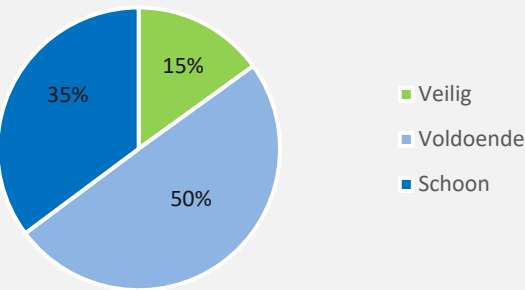
- VTH is niet alleen uitvoerend op aanvraag, maar vervult in de (Big 8-)beleidscyclus sterker een volwaardige rol in vorm van monitoring en leveren van input. De invoering van portfoliomanagement zal meer inzicht geven in de verwachting en taken voor VTH. Vanaf 2024 is het wenselijk om reëler en méér tijd in te plannen voor betrokkenheid bij ontwikkelingen die zich pas later vertalen naar aantallen VTH zaken. Voorbeeld daarvan is de aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen.
- Thematische en projectmatige aanpak bij toezicht
- Monitoren op de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Waterschapsverordening per 1 januari 2024. De verwachting is dat het aantal toestemmingen ongeveer gelijk blijft en er een verschuiving optreedt van vergunning naar melding. Een ander beoogd doel is eerder in het proces deel te nemen aan een gezamenlijk vooroverleg met initiatiefnemers en ketenpartners.
 - De aard van de Omgevingswet maakt dat overheden intensiever zullen gaan samenwerken. In het kader van vergunningverlening is de inzet van de medewerkers Weging van het waterbelang en senior vergunningverleners hierop aangepast.
 - Blijvend voldoen aan steeds hoger wordende kwaliteitseisen. Onder andere in het kader van de Wet Politiegegevens (WPG) moeten aanpassingen gedaan worden aan het digitale registratiesysteem.

Uitvoeringsprogramma VTH 2024

WATERPROCEDURES

MISSIE

Wij gaan voor een klantgerichte en goede kwaliteit van onze service. Wij vinden het belangrijk om de juiste informatie te geven en gericht samen te werken met de omgeving. Dit doen we door het correct en effectief afwikkelen van (toestemmings-)procedures binnen de fysieke leefomgeving. In ons beheergebied leveren we daarmee een bijdrage aan waterveiligheid, voldoende en schoon water.

Aandachtspunten

- Monitoring en waar mogelijk aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen
- Mogelijke wijziging bevoegdheid van toezicht en handhaving op indirecte lozingen
- Verkennen nieuwe technieken bij toezicht en incidenten
- Wijziging in verplichtingen bufferstroken agrarische percelen
- Afdichten diepe boorputten Zuidoost Flevoland

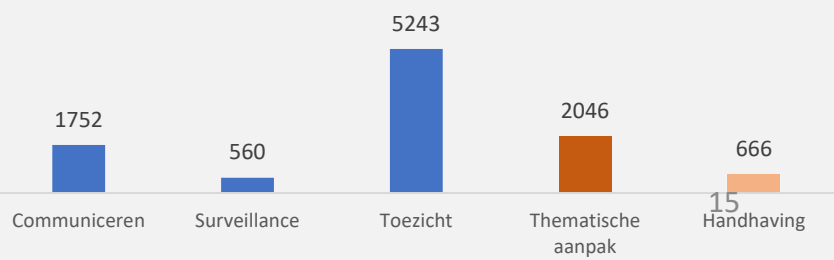
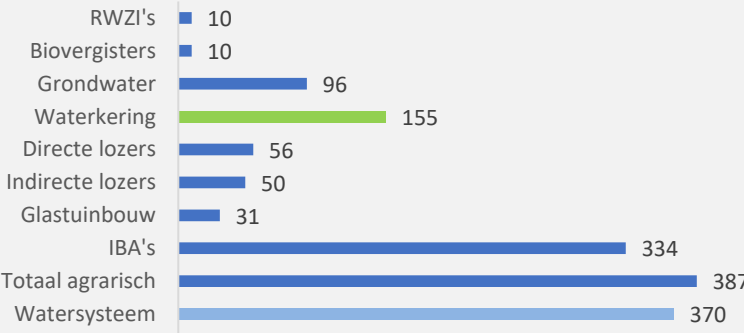
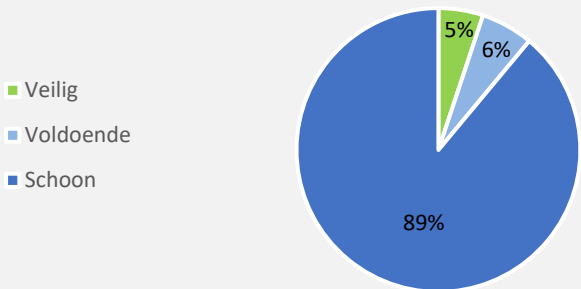
Aanbevelingen uit jaarverslag

- Reëler plannen op actuele thema's, naast regulier toezicht
- Monitoring inwerkingtreding Omgevingswet en Waterschapsverordening

WATERTOEZICHT

MISSIE

Wij zijn team Watertoezicht. Onze passie is werken aan schoon water, voldoende water en waterveiligheid. Schoner water wordt gerealiseerd door onze taak in het veld samen met de ingelanden, bedrijven, organisaties en andere overheden uit te voeren. Wij brengen bewustwording en gedragsbeïnvloeding teweeg door toepassing van onze instrumenten voorlichting, advisering, surveillance, het houden van toezicht en, indien de situatie daarom vraagt, handhaving. We werken vanuit onderling respect. Betrouwbaarheid, rechtvaardigheid en transparant werken is voor ons de norm.

Ureninzet

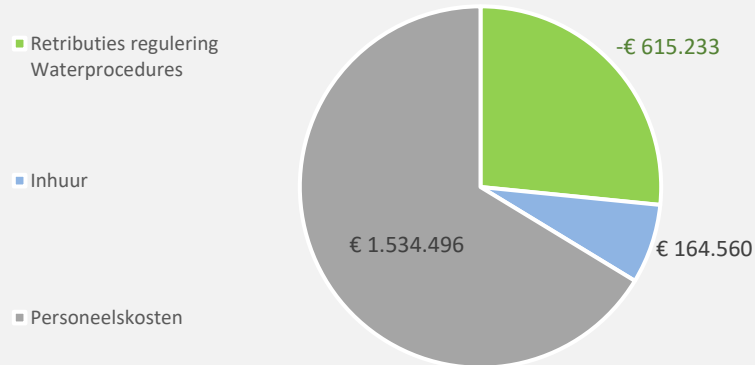
Geplande zaken

Ureninzet

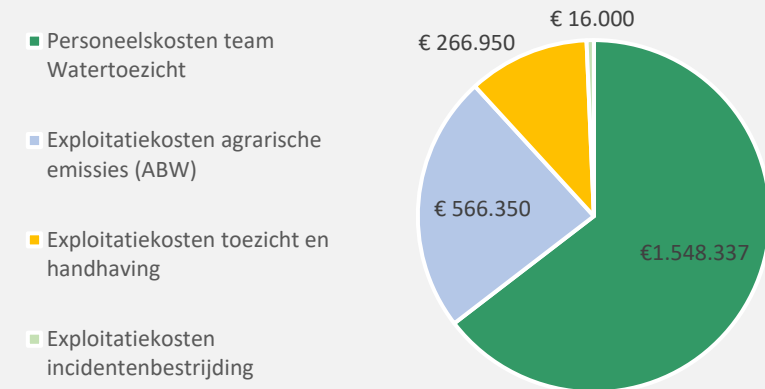
Geplande controles

Instrumenten

Begroting vergunningverlening

Begroting watertoezicht

Borgen van middelen

Middels de twee cirkeldiagrammen is de begroting voor 2024 weergegeven voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Personeelskosten zijn weergegeven op team-niveau, inclusief ondersteunende functies en werkzaamheden.

De geplande werkzaamheden voor vergunningverlening kunnen uitgevoerd worden met de huidige bezetting en bijbehorende personeelskosten. Er is inhuurbudget beschikbaar om onvoorziene omstandigheden op te vangen. Ook zijn de verwachte retributies in het kader van vergunningverlening opgenomen.

Geplande werkzaamheden ten aanzien van toezicht en handhaving zijn uitgewerkt in een urenplanning per medewerker. Geplande werkzaamheden kunnen met de huidige bezetting worden uitgevoerd.

IMPLEMENTATIETRAJECT OMGEVINGSWET

Met de komst van de Omgevingswet maakt de Keur plaats voor de Waterschapsverordening. De Waterschapsverordening is in oktober 2022 door de Algemene Vergadering definitief vastgesteld. De nieuwe Legesverordening stelde de Algemene Vergadering in 2023 vast en sluit aan op de Waterschapsverordening. Beide verordeningen treden in werking na de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024.

Ook de beschermingszones van de waterstaatswerken binnen ons beheergebied zijn onderdeel geworden van de Waterschapsverordening. Conform de Omgevingswet en de Waterschapswet leggen we de normatieve waarden (ligging, vorm, afmeting en constructie) van de waterstaatswerken binnen ons beheergebied en de partij die verantwoordelijk is voor het gewoon en buitengewoon onderhoud aan de waterstaatswerken nog wel vast in onze legger.

Om de Waterschapsverordening digitaal te ontsluiten voor burgers en bedrijven zijn de juridische regels uit de Waterschapsverordening omgezet in toepasbare regels. Door het uitstel van de Omgevingswet is er meer tijd om testen uit te voeren in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en kon het DSO nog beter worden afgestemd op de situatie in Flevoland.

Nu de Omgevingswet per 1 januari 2024 in werking is getreden, zal dit naar verwachting invloed hebben op de verdeling van werkzaamheden bij vergunningverlening. Aanzienlijk meer activiteiten worden meldingsplichtig op basis van de Waterschapsverordening.

Omgevingsbewust Samenwerken

Bij het uitvoeren van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving is slim samenwerken belangrijk. De inzet blijft gericht op meer samenwerking met inwoners, belangenorganisaties, collega-waterschappen en andere medeoverheden, waarbij digitale samenwerking centraal staat. Het DSO voorziet in een samenwerkingsmodule die de samenwerking tussen de overheden zal ondersteunen. In 2023 is deze module verder getest en hebben de medewerkers hiermee geoefend.

Per 1 januari 2024 zijn de eerste meldingen en vergunningaanvragen via het DSO ontvangen.

Omgevingstafels en handhavingstafels

Vanuit vergunningverlening gaan we deelnemen aan Omgevingstafels, waarin initiatiefnemer en alle belangrijke gesprekspartners met elkaar in gesprek gaan. De inzet zal daarvoor vooral worden geleverd door de watertoetsers en de senior vergunningverleners.

Vanuit toezicht gaan we deelnemen aan Handhavingstafels waarbij, als de situatie daarom vraagt, samen met verschillende partners snel kan worden afgestemd en/of opgetreden.

DIENSTVERLENING / KLANTTEVREDENHEIDSONDERZOEK

Doelstelling is om 1x per twee jaar het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uit te voeren voor vergunningverlening en voor toezicht en handhaving. De resultaten van het onderzoek zijn input om de (digitale) dienstverlening vanuit VTH te (blijven) verbeteren (visie dienstverlening ZZL).

Vanwege uitstel van de Omgevingswet en het voorbereiden van het VTH-domein op de invoering van de Omgevingswet wordt het KTO verzet naar 2024. In 2024 kan door het KTO een eerste indruk worden opgehaald betreffende de ervaringen met de Omgevingswet en het DSO.

Highlights & projecten VTH 2024

Grote ruimtelijke en economische gebiedsontwikkelingen:

- Energietransitie, verzwaring stroomnet, duurzame opslag
- HWBP projecten
- Stedelijke ontwikkeling

Projecten onder eigen regie:

- Actieplan Bodem en Water: Beperking emissies landbouw, w.o. beheer akkerranden en gebiedsgerichte benadering
- Verkennen mogelijkheden nieuwe technieken bij toezicht en incidenten (o.a. drones, satellietbeelden)
- Discrepantie blijvend monitoren en terugbrengen door onder andere up-to-date maken van bedrijfsbestanden middels dossieronderzoek en gevelcontroles
- Thema Zeer Zorgwekkende Stoffen voor zowel de indirecte lozingen (advisering Omgevingsdienst) als de directe lozingen en de samenwerking met mede overheden.
- Provinciale Grondwaterheffing; aanleveren van onttrekkingsgegevens.
- Legger op orde

WIJZIGING IN VERPLICHTINGEN BUFFERSTROKEN AGRARISCHE PERCELEN

Met ingang van 2023 is het op basis van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) verplicht om bufferstroken langs alle waterlopen te hebben. Vanaf 1 maart 2023 zijn bufferstroken verplicht in de mestwetgeving, het 7^e actieprogramma. Deze wijziging heeft veel impact op bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Toezichthouders ontvangen over deze wijziging veel vragen. Ten aanzien van toezicht en handhaving is er een beperkte bevoegdheid voor het waterschap.

Toezicht en handhaving op de naleving van teeltvrije zone's blijft ongewijzigd plaatsvinden.

VERKENNEN NIEUWE TECHNIEKEN BIJ TOEZICHT EN INCIDENTEN

De drone is in opmars, ook in kader van toezicht. De feitelijke (weersomstandigheden) en juridisch toelaatbare inzet kent echter beperkingen, waardoor we voorzichtig blijven. Ervaringen elders volgen we op de voet. Dat geldt ook voor data gedreven toezicht op basis van satellietbeelden. We doen mee in het project NL Veranderdetectie, in samenwerking met RWS en andere waterschappen, dat zich daarop richt en in aanbestedingsfase verkeert.

LEGGER OP ORDE

Conform de Omgevingswet en de Waterschapswet leggen we de normatieve waarden (ligging, vorm, afmeting en constructie) van de waterstaatswerken binnen ons beheergebied en de partij die verantwoordelijk is voor het gewoon en buitengewoon onderhoud aan de waterstaatswerken vast in onze legger. Om risico's te beheersen is een leggerprocedure nodig en moet de legger voldoen aan de eisen in het kader van de Omgevingswet. De legger moet actueel zijn en vergt continue inzet.

Eind 2022 startten we met het proces om de legger op orde te krijgen en te houden. Het doel was dit project eind 2023 af te ronden, maar vanwege de complexiteit is de deadline opgeschoven naar 2024. Voor het beheerregister vinden momenteel de nodige updates plaats, waardoor het voor de gebruikers gemakkelijker wordt om geconstateerde wijzigingen door te voeren. Het actueel houden van het beheerregister is een continu proces.

Prioriteitenstelling planning controlebezoeken

Voor de totstandkoming van de geplande controlebezoeken, zoals weergegeven op de eerste pagina van het uitvoeringsprogramma, wordt gebruik gemaakt van de beschikbare beleidsdocumenten voor toezicht en handhaving. Het betreft hier de risicoanalyse en de hieraan gerelateerde meerjarenplanning. In de risicoanalyse is per branche uiteengezet wat de in te schatten risico's zijn voor het watermilieu bij overtreding van voorschriften. Op basis van deze gegevens is een bezoekfrequentie bepaald en een meerjarenplanning opgesteld. De risicoanalyse wordt periodiek herzien en geactualiseerd.

Projectmatige aanpak op gekozen thema's blijkt effectief

Vanwege de goede ervaringen (schouw, septictanks) zullen in 2024 meer onderwerpen die inzet vragen van zowel vergunningverlening als toezicht, thematisch en projectmatig worden opgepakt. Een geplande projectmatige aanpak maakt dat personele inzet vanuit beide teams beschikbaar is, er efficiënt gewerkt kan worden en er trendbeelden ontstaan als basisinput voor aanpassing van beleid of opzetten van projecten.

In 2024 zijn we in verschillende periodes verdeeld over lozingen, agrarische emissies, grondwater en waterstaatswerken voornemens thematisch in te zetten op bijv. lozingen toeristisch-recreatieve activiteiten en (illegale) huisvesting; vaste mestopslag op landbouwpercelen; spuitdoppen controle onkruidspuiten, teeltwisseling glastuinbouw; grondwateronttrekkingen industrie.

Wet open overheid (WOO)

Ten aanzien van informatieverzoeken in het kader van de Wet open overheid zien we een toenemende trend in het aantal verzoeken. Naast het aantal verzoeken zijn sommige verzoeken omvangrijk qua inhoud en dit vraagt dan ook in toenemende mate inspanningen van vergunningverleners en toezichthouders.

Afhandeling milieu incidenten

Waterschapsbreed is in 2022 gestart met de vervanging van het zaaksysteem Repstor.

Het proces voor registratie van incidenten bij de wachtdienst waterkwaliteit en waterkwantiteit wordt vooruitlopend op de Wet open overheid (WOO) herzien. Doel hierbij is een eenduidige digitale registratie binnen alle teams en hiermee het beschikbaar maken van statistische gegevens. Ook wordt een app ontwikkeld voor gebruik op tablet en telefoon, waarmee in het veld incidenten kunnen worden ingezien en afgehandeld. De ontwikkeling heeft enige tijd stilgelegen. De geplande livegang is gesteld op midden 2024.

Digitale Veiligheid

Ten uitvoering van de uitkomst van de audit Wet Politiegegevens (WPG), verkennen we in gezamenlijkheid met verschillende waterschappen de aanschaf van een BOA-registratiesysteem om op deze manier te voldoen aan de eisen van de WPG. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de aanbevelingen uit de audit.

OPLEIDINGEN / KENNIS

Jaarlijks wordt een opleidingsplan voor de medewerkers opgesteld. Enerzijds om invulling te geven aan de eisen van kennis en opleiding vanuit de kwaliteitscriteria VTH Waterbeheer en anderzijds om invulling te geven aan kennis, houding en gedrag vanuit de Omgevingswet. Voor 2024 wordt voor de vergunningverleners ingezet op het opfrissen van de basiskennis van de Algemene Wet Bestuursrecht en het effectief werken met het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Voor de toezichthouders worden cursussen gegeven in het kader van de Omgevingswet, de Waterschapsverordening en het opfrissen van de bevoegdheden, genoemd in de Algemene wet bestuursrecht. Ook vindt de jaarlijkse her- en bijscholing plaats voor de buitengewoon opsporingsambtenaren (strafrecht).

In 2023 werd door de medewerkers een 0-meting uitgevoerd op digitale vaardigheden (Digifit). De resultaten zijn input voor ontwikkelgesprekken en het (evt.) volgen van aanvullende trainingen.

Uit de nulmeting bleek dat basisvaardigheden ruim voldoende scoorden. Wel vraagt de komst van nieuwe (registratie)systemen doorlopend veel tijd voor ontwikkeling en scholing.

Kwaliteitscriteria VTH en Interbestuurlijk toezicht

BEOORDELING INTERBESTUURLIJK TOEZICHT VTH OMGEVINGSRECHT

Het Uitvoeringsprogramma VTH en het Jaarverslag VTH worden jaarlijks aan de provincie Flevoland toegezonden ter beoordeling in het kader van interbestuurlijk toezicht. Uit de beoordeling over 2022 en 2023 blijkt dat het waterschap adequaat (groen) is.

IBT Thematisch onderzoek

Om meer inzicht te krijgen in de uitvoering van VTH-taken door gemeenten en waterschap zal er vanaf 2024 door de provincie ook thematisch onderzoek uitgevoerd worden naar een inhoudelijk thema of een verdieping van (een deel van) het toezicht dat nu wordt uitgevoerd.

KWALITEITSCRITERIA VTH WATERBEHEER

Voor het VTH proces gelden de kwaliteitscriteria VTH Waterbeheer. Deze criteria geven invulling aan de normstelling op het gebied van de beleidscyclus, kennis en kunde van medewerkers en de borging van het kwaliteitsdenken.

Actualiseren processen vergunningverlening

Met de implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zitten we nu in de fase van leren en bijsturen. Driewekelijks worden ervaringen gedeeld in het 'nazorgteam' en vinden (proces)aanpassingen plaats daar waar we zelf invloed op hebben, of worden de zaken waar we geen invloed op hebben gemeld bij het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO). In het 3e kwartaal van 2024 zal geëvalueerd worden of eventuele aanpassing nodig zijn in de waterschapsverordening.

PRESTATIE-INDICATOREN VOOR TOEZICHT EN HANDHAVING

- Toezicht wordt uitgevoerd conform het Uitvoeringsprogramma VTH. Externe factoren zoals handhavingstafels en input op strategische beleidsdoelen vragen om flexibiliteit.
- De vergrootte inzet van surveillance is blijvend waardoor er meer zichtbaarheid in het veld is.
- Op basis van het Actieplan Bodem en Water consolideren we het werken aan specifieke praktische oplossingen tot beperking van agrarische emissies. Het contact met de sector staat hierbij centraal.
- Het proces van toezicht en in voorkomende gevallen daaraan gekoppelde handhavingprocedures vergen redelijkheid en maatwerk in de afhandelingstermijnen. Werkafspraken met partner organisaties (i.h.k.v. Omgevingswet) zijn onderdeel daarvan. In 2023 zijn deze vastgelegd in een bestuursovereenkomst tussen gemeente, provincie, omgevingsdienst en het waterschap.
- Verbeterde afstemming met milieupolitie en openbaar ministerie ten aanzien van strafrechtelijke handhaving, waaronder ondermijning.

PRESTATIE-INDICATOREN VOOR VERGUNNINGVERLENING

- Vergunningverlening voor waterkeringen, watersystemen, grondwater en lozingen wordt conform het uitvoeringsprogramma VTH uitgevoerd.
- De KPI's voor 2023 voor de vergunningverlening zijn:
 1. 90 % van de besluiten zijn tijdig verleend
 2. Minder dan 1% bezwaren
 3. Geen (0%) in gebreke stellen bij niet tijdig beslissen.